

Gosod rheolaethau prisiau yn 2014

Nodyn briffio ar gyfer aelodau Bwrdd cwmnïau dŵr yng Nghymru

www.ofwat.gov.uk

Darparu dŵr cynaliadwy

Mae cwsmeriaid cwmnïau dŵr a charthffosiaeth a dŵr yn unig yn haeddu gwasanaeth rhagorol am bris teg. Dylid gwobrwyo cwmnïau a Byrddau sy'n arloesi i ddod o hyd i ffyrdd newydd ac effeithlon o ddarparu hyn. Rydym yn ymgynghori ar ein fframwaith methodoleg terfynau prisiau arfaethedig, sy'n amlinellu sut y byddwn yn gosod rheolaethau prisiau ar gyfer pob un o'r pum mlynedd o 2015 hyd 2020.

Rydym wedi datblygu ein cynigion drwy ymgynghori ac ymgysylltu'n eang gyda:

- y cwmnïau;
- Llywodraeth Cymru;
- Llywodraeth y DU;
- cwsmeriaid; a
- rhanddeiliaid eraill yn y sector dŵr.

Mae'r nodyn briffio hwn yn amlinellu beth mae ein fframwaith arfaethedig yn ei olygu ar gyfer y cwmnïau dŵr apwyntiedig yng Nghymru, a sut yr ydym yn disgwyl i Fyrddau – yn cynnwys aelodau annibynnol Byrddau – ymateb er mwyn sicrhau bod buddiannau cwsmeriaid yn cael eu gwarchod a'u parchu.

Nodwedd allweddol o'n cynigion yw, am y tro cyntaf, gosod rheolaethau prisiau ar wahân ar gyfer:

- gwasanaethau dŵr a charthffosiaeth adwerthol i gwsmeriaid preswyl;
- gwasanaethau dŵr a charthffosiaeth adwerthol i gwsmeriaid dibreswyl (busnes);
- gwasanaethau dŵr cyfanwerthol; a
- gwasanaethau carthffosiaeth cyfanwerthol.

Drwy osod y rheolaethau prisiau ar wahân hyn, rydym eisiau rhoi cymhelliant i gwmnïau ganolbwyntio ar y canlyniadau hirdymor y mae eu cwsmeriaid yn eu gwerthfawrogi, yn hytrach nag allbynnau tymor byr a osodir gennym ni a rheoleiddwyr eraill. Mae ein fframwaith rheoli prisiau newydd yn rhoi rhagor o berchnogaeth i gwmnïau dros risgiau lle mai hwy sydd yn y sefyllfa orau i reoli'r risgiau hynny.

Rydym eisiau gwobrwyo arloesedd a hybu effeithlonrwydd tra, ar yr un pryd, diogelu rheolaeth asedau a gwella cyfleoedd ar gyfer buddsoddi yn y tymor canolig a'r hirdymor. Rydym eisiau cynlluniau busnes o ansawdd uchel gan gwmnïau sy'n cynrychioli barn a dymuniadau cwsmeriaid. Bydd manteision – ariannol ac o ran enw da – ar gyfer cwmnïau sy'n gwneud hyn.

Trosolwg

Yn 2011, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei '[Ddatganiad Sefyllfa ar y Polisi Strategol ar Ddŵr](#)', a oedd yn amlinellu ei blaenoriaethau allweddol ar gyfer y sector dŵr. Mae hyn yn dilyn 'Y Rhaglen Llywodraethu' yn 2010 ac yn adeiladu ar ddogfennau strategaeth eraill sy'n hybu

datblygu cynaliadwy ar draws Cymru.

Mae blaenoriaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer y sector dŵr yng Nghymru yn cynnwys:

- cadw biliau ar lefelau fforddiadwy drwy roi dewis o opsiynau codi tâl, gan ddiogelu grwpiau agored i niwed a lleihau dyled ddrwg;

- rhoi cwsmeriaid wrth galon y sector dŵr yng Nghymru a lleihau'r baich rheoleiddiol; a
- darparu amgylchedd ansawdd dŵr gwell yn ogystal â bodloni rhwymedigaethau amgylcheddol Ewropeaidd.

Mae ein fframwaith yn cefnogi'r blaenoriaethau hyn a bydd yn cynorthwyo i ddarparu sector dŵr cynaliadwy drwy reoleiddio ar gyfer:

- **defnydd cynaliadwy ar ddŵr;**
- **mwy o atebolrwydd a chyfrifoldeb ar gyfer cwmnïau dŵr;** ac
- **effeithlonrwydd a thwf.**

1. Defnydd cynaliadwy ar ddŵr

Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod bod dŵr yn adnodd gwerthfawr. Ac mae ei reoli mewn modd cynaliadwy yn dod yn fwyfwy heriol gyda'r patrymau tywydd newidiol. Y flwyddyn [2012 oedd yr ail wlypaf](#) ers dechrau cadw cofnodion tywydd yn y DU. Mae effaith hyn yn ddifrodus – yn ystod 2012 dioddefodd ychydig dros 1,000 eiddo yng Nghymru gan lifogydd.

Er na ddioddefodd Cymru unrhyw sychder yn 2012 roedd nifer o gwmnïau yn ne ddwyrain Lloegr yn gosod cyfyngiadau ar faint o ddŵr y gallai eu cwsmeriaid ei ddefnyddio. Achoswyd y sychderau hyn gan lefelau dŵr daear eithriadol isel mewn nifer o ardaloedd yn Lloegr oherwydd mai [y 18 mis blaenorol oedd y rhai sychaf am dros 100 mlynedd](#). Mae hwn yn fater allweddol yng

Nghymru lle mae [data UKCP09](#) yn dangos bygythiad cynyddol o lifogydd yn y gaeaf, a sychder yn yr haf.

Ar yr un pryd mae ein poblogaeth yn tyfu, mae lle mae pobl yn dewis byw yn effeithio ar y galw am ddŵr ac mae diwydiannau dwys o ran defnydd dŵr yn ymddangos – megis 'ffracio' (ar gyfer nwy siâl).

Mae angen i ni wneud yn siŵr bod dŵr ar gael yn y manau ac ar yr adegau yr ydym ei angen fwyaf. Yn ôl Asiantaeth yr Amgylchedd, mae dros hanner afonydd y DU yn dioddef o ordynnu dŵr tra bod digonedd o gyflenwad mewn eraill. Fodd bynnag, ar hyn o bryd, caiff llai na 5% o ddŵr yn y DU ei fasnachu rhwng cwmnïau ar draws ffiniau. Mae llawer o'r rhain wedi eu seilio ar gytundebau etifeddol sydd ddim o reidrwydd yn adlewyrchu gwir werth dŵr.

Mae'r heriau y mae pawb ohonom yn eu hwynebu yng Nghymru yn adlewyrchu'r hyn sy'n digwydd yn fyd-eang, sy'n golygu bod dŵr yn dod yn bwysicach ar yr agenda ledled y byd. Yn wir, mae rhai sylwebyddion ynni wedi awgrymu mai dŵr yw'r olew newydd¹.

Beth ydym yn bwriadu ei wneud a pham

Rydym am roi rhagor o ryddid a hyblygrwydd i'ch cwmni i arloesi a dod o hyd i atebion mwy cynaliadwy er mwyn bodloni'r galw, tra hefyd yn cynyddu gwytnwch ar gyfer cwsmeriaid. Er mwyn cyflwyno cymhelliannau a mecanweithiau wedi eu targedu –

ar gyfer gwerthwyr a phrynwyr – er mwyn annog masnachu dŵr effeithlon. Drwy'r mecanwaith cymhelliant tynnu dŵr (AIM), bydd ein newidiadau arfaethedig hefyd yn gwobrwo cwmnïau sy'n ffynonellu dŵr o fan lle na fydd yn difrodi'r amgylchedd, ac yn eu hannog i beidio ei gymryd o fannau lle mae'n gwneud difrod. Gallai masnachu dŵr fod yn faes y gall eich cwmni adeiladu ei fusnes ynddo yn y dyfodol ochr yn ochr â mesurau rheoli galw eraill, yn ogystal â gwella gwytnwch ar gyfer cwsmeriaid presennol a chwsmeriaid yn y dyfodol.

Byddwn hefyd yn trin gwariant gweithredu (opex) a gwariant cyfalaf (capex) cwmnïau gyda'i gilydd (dull cyfanswm gwariant neu totex), er mwyn eu hannog i gyflawni atebion 'meddalach' – megis rheoli dalgylch a rheoli dŵr yn ei ffynhonnell lle bo'r rhain yn rhoi gwerth – yn hytrach na buddsoddiad cyfalaf (a charbon) dwys mwy traddodiadol.

2. Mwy o atebolrwydd a chyfrifoldeb ar gyfer cwmnïau dŵr

Mae pwysau sylweddol ar bob cwsmer yn y cyfnod economaidd caled hwn. Yn ôl [ffigurau gan yr Adran Gwaith a Phensiynau](#), disgynnodd incymau cyfartalog cartrefi'r DU gan tua £30 yr wythnos (neu 5%) mewn termau real rhwng 2009-10 a 2010-11.

Yn y cyfamser, mae Llywodraeth Cymru yn amcangyfrif bod dyled ddrwg yn y sector dŵr ar hyn o bryd yn ychwanegu tua £20 at fil pob cwsmer bob blwyddyn.

¹ Cylchgrawn Forbes, 3 Mai 2012

Rydym eisiau gwneud yn siŵr bod cwsmeriaid Cymru yn cael y gwasanaeth a'r ddarpariaeth y maent yn eu haeddu ac yn eu gwerthfawrogi. Rydym eisiau i gwmnïau dŵr roi ystyriaeth i anghenion cwsmeriaid yn eu cynlluniau hirdymor.

Beth ydym yn bwriadu ei wneud a pham

Er mwyn eich cynorthwyo i fynd i'r afael â blaenoriaethau eich cwsmeriaid yn eich cynllunio, rydym wedi ei gwneud hi'n ofynnol i'ch cwmni sefydlu grŵp her cwsmeriaid (CCG), ond nid gwneud hyn yn lle ymgysylltiad uniongyrchol gan Fyrddau cwmnïau. Wrth i chi ddatblygu eich cynlluniau, bydd eich cwmni'n gallu defnyddio adborth y CCG i sicrhau bod eich canlyniadau yn adlewyrchu blaenoriaethau eich cwsmeriaid. Bydd cwmnïau sy'n gallu dangos ymgysylltu da a'u bod wedi adlewyrchu blaenoriaethau cwsmeriaid yn eu cynlluniau yn elwa o graffu rheoleiddiol ysgafnach – ond bydd hon yn dasg fawr.

Byddwn yn gosod dwy reolaeth adwerthol rywomol yn 2014 – un ar gyfer cwsmeriaid preswyl ac un ar gyfer cwsmeriaid dibreswyl. Er mwyn gwneud y sector yn debyg i eraill, ni chaiff rheolaethau adwerthol ar gyfer cwsmeriaid preswyl eu mynegrifo i'r RPI mwyach. Yn hytrach, anogir cwmnïau dŵr i ganolbwyntio ar gyrraedd, a gwella ar, y gost gyfartalog i wasanaethu bob cwsmer preswyl. Bydd hyn yn helpu i gadw biliau'n ddichonol ar gyfer cartrefi sy'n cael trafferthion.

Nid yw polisi Llywodraeth Cymru ar hyn o bryd yn cynnig ymestyn dewis i gwsmeriaid busnes y tu hwnt i'r rheiny sy'n defnyddio rhagor na 50 miliwn litr o ddŵr y flwyddyn. Felly tra byddwn yn rheoleiddio'r gwasanaeth adwerthu i gwsmeriaid dibreswyl yng Nghymru mewn ffordd sydd ar y cyfan yn debyg i Loegr, rydym yn cydnabod y bydd angen i ni ddefnyddio rheoleiddio wedi ei dargedu ac sy'n gymesur i ddiogelu'r rheiny yng Nghymru sydd heb ddewis.

Ar gyfer cwsmeriaid dŵr dibreswyl yn Lloegr byddwn yn gosod tariff diofyn – uchafswm pris am isafswm lefel gwasanaeth. Ond yn wahanol i Loegr, byddwn yn parhau i reoleiddio eich cwmni er mwyn hybu gwelliannau i wasanaethau yng Nghymru gan ddefnyddio math o fecanwaith cymhelliant gwasanaeth (SIM) yr ydym yn ei ddefnyddio yn y sector adwerthol preswyl.

3. Effeithlonrwydd a thwff

Mae'r sector yng Nghymru wedi buddsoddi tua £7.8 biliwn dros y 24 mlynedd diwethaf er mwyn creu gwelliannau i wasanaethau, seilwaith a'r amgylchedd. Bob blwyddyn bydd cwmnïau dŵr yng Nghymru yn gwario tua £350 miliwn ar wella gwasanaethau i gwsmeriaid a gwella a chynnal yr amgylchedd naturiol.

Mae angen i ni wneud yn siŵr bod y buddsoddiad hollbwysig hwn yn parhau ac yn cael ei ddefnyddio'n gywir oherwydd nid yw atebion y gorffennol o reidrwydd yn atebion cywir ar gyfer y dyfodol. Bydd heriau sy'n dod i'r amlwg – megis

diwydiannau newydd a defnyddiau newydd ar gyfer dŵr, newid hinsawdd a thwff poblogaeth – yn newid y galw am ddŵr o fewn yr economi. Byddant hefyd yn ei gwneud hi'n ofynnol i'r sector arloesi er mwyn darparu atebion mwy effeithlon a chynaliadwy ar gyfer yr hirdymor.

Beth ydym yn bwriadu ei wneud a pham

Bydd ein fframwaith yn rhoi mwy o hyblygrwydd i'ch cwmni i ymateb wrth i heriau newydd ymddangos. Bydd ein rheolaethau prisiau adwerthu yn gweithio ochr yn ochr â chynigion eraill i gynyddu dylanwad cwsmeriaid preswyl a dibreswyl yng Nghymru ynglŷn â'r hyn y mae cwmnïau yn ei ddarparu. Bydd hyn yn gwella cyfreithlondeb y sector yng ngolwg y cwsmeriaid hynny sydd ar hyn o bryd heb ddewis o ran cyflenwr.

Ar yr un pryd, rydym yn cydnabod bod yn dal angen i gwmnïau dŵr godi buddsoddiad sylweddol er mwyn bodloni heriau'r dyfodol. Bydd ein fframwaith yn sicrhau y gall cwmnïau a Byrddau wneud hyn drwy ddiogelu buddsoddiad presennol – a thrwy ddarparu amgylchedd sefydlog er mwyn galluogi cwmnïau a Byrddau i ddenu buddsoddiad parhaus yn y dyfodol.

Mae rhan cyfanwerthu'r sector yn cynrychioli 90% o fusnes cwmnïau dŵr. Byddwn yn parhau i osod rheolaethau prisiau cyfanwerthol gan ddefnyddio offer profedig – megis y cysyniad o werth cyfalaf rheoleiddiol (RCV) a'r cysylltiad i'r RPI, tra ei fod yn parhau i fod y

mynegai mwyaf priodol. Bydd hyn yn rhoi amgylchedd gweithredu sefydlog a rhagfynegadwy i gwmnïau. Byddwn hefyd yn creu mwy o hyblygrwydd i gwmnïau a Byrddau gynnig faint o'ch gwariant ddylai gael ei adennill drwy'r RCV – gan roi mwy o reolaeth i gwmnïau a Byrddau dros y cydbwysedd risg/gwobr y maent eisiau ei fabwysiadu, er mwn diogelu buddiannau cwsmeriaid presennol a rhai'r dyfodol yn y modd gorau.

Bydd defnyddio cymhelliannau wedi eu targedu megis y SIM ar gyfer gwasanaethau i gartrefi – a math o SIM ar gyfer cwsmeriaid dibreswyl – yn annog y sectorau i

wella effeithlonrwydd a gwasanaeth cwsmeriaid tra'n rhoi hwb i arloesedd a chadw costau i lawr. Bydd cwmnïau sy'n perfformio'n dda yn denu buddsoddiad, tra bydd y rheiny sydd ddim yn perfformio cystal yn cael eu cymell i wella.

Casgliad

Mae Llywodraeth Cymru yn glir bod sector dŵr cynaliadwy yn hanfodol yng Nghymru. Mae am wneud yn siŵr bod cwsmeriaid yn cael eu rhoi wrth galon darpariaeth cwmnïau a bod y sector yn gweithio i wella'r amgylchedd naturiol. Mae hefyd wedi gosod nod y dylai perfformiad cwmnïau

dŵr Cymru fod ymhlith y gorau yng Nghymru a Lloegr.

Bydd ein fframwaith yn helpu i gyflawni hyn – drwy roi mwy o ryddid a chymhelliannau i gwmnïau arloesol ac effeithlon sy'n darparu gwell gwasanaeth i'w cwsmeriaid.

Mae'r dulliau yr ydym yn eu cyflwyno yn helpu i sicrhau eich bod chi a'ch buddsoddwyr yn wynebu cydbwysedd priodol o risgiau a gwobrwyon. Bydd hyn yn helpu i gynnal atyniad buddsoddi y sectorau. Edrychwn ymlaen at weithio gyda chi i gyflawni'r amcanion hyn.

More information

['Involving customers in price setting – Ofwat's customer engagement policy statement'](#), Ofwat, Awst 2011

['Future price limits – statement of principles'](#), Ofwat, Mai 2012

['High emissions scenarios'](#), UK Climate Projections, Mai 2012

['Households Below Average Income, An analysis of the income distribution'](#), Yr Adran Gwaith a Phensiynau, Mehefin 2012

['Consultation on retail price controls for the 2014 price review'](#), Ofwat, Gorffennaf 2012

['Consultation on wholesale incentives for the 2014 price review'](#), Ofwat, Awst 2012

['Review of the 2010-2012 drought and prospects for water resources in 2013'](#), Asiantaeth yr Amgylchedd, Rhagfyr 2012

['Met Office: 2012 was UK's second wettest year on record'](#), Newyddion y BBC, Ionawr 2013

Adran ddi-weinidog o'r llywodraeth yw Ofwat (Awdurdod Rheoleiddio Gwasanaethau Dŵr). Yr ydym yn gyfrifol am sicrhau bod y sectorau dŵr a charthffosiaeth yng Nghymru a Lloegr yn darparu gwasanaeth effeithlon o ansawdd da i gwsmeriaid am bris teg.

Dŵr heddiw, dŵr yfory

Ofwat
Centre City Tower
7 Hill Street
Birmingham B5 4UA

Ffôn: 0121 644 7500
Ffacs: 0121 644 7699
Gwefan: www.ofwat.gov.uk
E-bost: mailbox@ofwat.gsi.gov.uk

Argraffwyd ar isafswm o 75% bapur gwastraff
ôl-ddefnyddwyr heb inc
Ionawr 2013

© Hawlfraint y Goron 2013